Teveel liefde geven kan ook schadelijk zijn; constructieve en destructieve wilskracht

11 mei 1962
lezing 103

“Gegroet, lieve vrienden. God zegene ieder van jullie. Gezegend is dit uur.

Ik wil graag met jullie praten over weer een ander facet van liefde, wil en menselijke relaties. Zoals je vanuit je eigen levenservaring en uit alle eerdere lezingen weet, zijn deze drie aspecten onderling afhankelijk van elkaar. Elk is van het grootste belang voor je leven en je vervulling. Samen vormen ze één geheel. Als één ervan op zichzelf gezond en productief functioneert, moeten de andere twee bijna automatisch wel net zo gezond functioneren. Toch is het belangrijk ze af en toe afzonderlijk te beschouwen. Zonder goede menselijke relaties kan er op geen enkele manier vervulling zijn,. En goede relaties zijn onmogelijk zonder liefde en zonder alle verschillende aspecten die deel uitmaken van liefde. Als je wil niet goed functioneert, kun je ook geen productief leven leiden. Liefde en wil kennen vele negatieve aspecten en worden dus vaak op vele verschillende manieren misvormd. In het verleden hebben we daar al een aantal van besproken. Laten we deze twee krachten nu eens opnieuw bekijken, maar dan van de andere kant.

Je hebt geleerd dat het heel schadelijk is om jezelf te dwingen liefde te voelen als je die niet ervaart. In zo’n geval gebruik je de verkeerde soort wil en liefde, met als gevolg een negatief resultaat. Maar je weet ook dat als je geen liefde geeft, je die evenmin kunt krijgen. Daarom probeer je de zaak te forceren, bewust of onbewust. Je gebruikt je wil om een gevoel voort te brengen dat nog niet in je bestaat. In de loop

van ons gezamenlijke werk heb je echter geleerd dat het juiste groeiproces is jezelf toe te geven dat je nog niet in staat bent liefde te voelen. Het kost je moeite om dit onder ogen te zien en te erkennen, maar de situatie *is* nu eenmaal zo. Het is je huidige werkelijkheid. Als je dit zonder schuld of oordeel accepteert, kom je er uiteindelijk achter waarom het zo is. Dit begrip maakt automatisch de weg vrij voor je vermogen om lief te hebben. Het groeit vanzelf. Enkele van mijn vrienden zijn al iets van dit proces gaan ervaren dankzij hun werk. Zij zijn zich bewust geworden van hun dwingende onderstroom naar anderen en naar zichzelf toe. Omdat je - vaak wanhopig - liefde wilt, kun je het je niet veroorloven toe te geven dat je geen liefde geeft. Als je eenmaal onder ogen ziet wat echt in jou aan de hand is, begint juist deze waarheid te veranderen.

Hoe succesvol je ook bent in je werk om bij jezelf te komen, als je alleen al kijkt naar jezelf weet ieder van jullie dat geen enkel oprecht, warm, constructief gevoel ooit geforceerd kan zijn, niet door anderen en niet door jezelf. Echte gevoelens zijn altijd spontaan en komen uit zichzelf. Zij zijn een indirect nevenproduct van zelfbewustzijn. Ze zijn als een secundaire reactie, niet bepaald door je uiterlijke wil - de wil die je toegang geeft tot je vastberadenheid. De eerste stap is dus altijd het doorzien van jezelf. Indirect groeit daaruit je vermogen om lief te hebben. Hoewel dit niet nieuw is, moet het af en toe weer eens gezegd worden. Want dit besef is nog niet volledig tot de meeste van jullie doorgedrongen.

Wat betreft de liefde, de nadruk lag bij jullie tot nu toe voornamelijk op je vermogen om lief te hebben omdat je beslist zelf bemind wilt worden. Je grootste zorg was je onvermogen om lief te hebben want die is vaak de oorzaak van het mislukken van relaties, waarvan jij wilde dat ze goed zouden zijn. Het vergt heel wat inzicht om erachter te komen dat wat jij dacht dat liefde was, dit helemaal niet was. Velen van jullie zijn zover gekomen, tenminste tot op zekere hoogte en tot een bepaald niveau van bewustzijn.

Laten we nu eens vanuit een heel ander gezichtspunt naar relaties kijken. Stel: je hebt werkelijk liefgehad en bent toch afgewezen. Voor velen van jullie is er op dit gebied zo veel verwarring en zijn er zo veel vraagtekens. Je begrijpt niet waarom je werd afgewezen - hoe dat ook gegaan is - terwijl je zeker weet dat je liefdesstroom oprecht en sterk was. En ook al was die liefdesstroom dan niet geheel vrij van

kinderlijke invloeden, ze bestond toch tenminste voor een deel uit echte liefde. Dit brengt je in verwarring omdat je weet dat liefde de sleutel is tot het leven en tot menselijke relaties. “Waarom werkt het dan niet?” vraag je jezelf misschien af. “Komt het doordat er altijd zelfzuchtige, inhalige onvolwassen onderstromingen bestaan in de menselijke ziel?” Maar dan zou niemand ooit bemind kunnen worden omdat geen enkel menselijk wezen helemaal volmaakt is. Tegelijkertijd zie je dat sommige mensen, die zeer beslist minder in staat zijn tot oprechte liefde, toch heel wat meer krijgen. Dit brengt je niet alleen in verwarring, maar het vergroot ook nog eens je gevoel van onzekerheid, van twijfel aan jezelf, van onrechtvaardigheid, van slachtoffer te zijn. Om hierop een zuiverder kijk te krijgen, zal dit onderwerp nogmaals bekeken moeten worden.

Het is even schadelijk en destructief om teveel - en dus onverstandig - als om te weinig lief te hebben. We hebben het hier - over een persoonlijke liefde die liefde terugverlangt. Niet een onbevangen liefde die voelt wanneer er losgelaten dient te worden, wanneer er warme gevoelens van sympathie en begrip kunnen zijn zonder dat daar een tegenprestatie voor wordt verlangd. Maar het soort liefde dat claimt en wil bezitten - of het nu gaat om een relatie met een partner of met een vriend of vriendin - is het soort liefde dat net zo destructief kan zijn door meer te geven dan gevraagd wordt, als door te weinig te geven. Teveel liefde waar dat niet verlangd wordt, is net zo ongevoelig, egoïstisch en gulzig als te weinig. Dit begrijpen jullie nog niet. Als iemand jouw liefde niet kan hebben, wordt hij er bang voor. Jouw gefrustreerde verlangen om lief te hebben komt in een krachtiger stroom naar buiten dan die ander aankan en daardoor trekt die ander zich angstig terug. Als je je niet bewust bent van je eigen innerlijke proces, voel je dit verschijnsel ook niet aan. Je voelt je alleen maar afgewezen en houdt je alleen maar bezig met die belediging. Net zoals je misschien niet gevoelig bent voor de behoefte van anderen aan jouw liefde omdat je niet uit je schulp durft te komen, zo kun je ook ongevoelig zijn voor de behoefte van anderen om niet méér te hoeven krijgen dan ze op een gegeven moment aankunnen. De ander heeft volledig het recht om niet te willen hebben wat jij wilt geven - en dat recht respecteer je dan niet. Voor jou is het een kwestie van alles of niets. Als al je liefde niet aanvaard wordt, trek je je terug en wordt het niets. Maar als je je de innerlijke worsteling van de ander realiseert, als je voldoende groeit om te beseffen dat je nooit méér moet geven dan geaccepteerd kan worden, zou er een andersoortige relatie ontstaan die

zeer de moeite waard kan zijn. Maar door je innerlijke onwetendheid kom je daar niet aan toe.

Het kan volkomen waar zijn dat het onvermogen van de ander een weerspiegeling is van zijn emotionele onvolwassenheid, zijn innerlijke problemen en conflicten. Daar maak je je kwaad over. Je ontzegt de ander het recht op iets waar je zelf misschien in een iets andere versie mee behept bent. Dus word je heen en weer geslingerd tussen een overweldigende liefdeskracht (waar de ander niets mee aankan) en wrok en een behoefte je terug te trekken. Je bent nog niet in staat een gevoel van menselijk respect en sympathie vast te houden als de sterke kracht van je liefde - voor een goed deel nog oprecht ook - niet welkom is. In je woede maak je van een positief een negatief gevoel en gebruikt dat als wapen. Je voelt wrok, afwijzing, trots en je trekt je terug: ófwel van de persoon in kwestie, óf van ooit nog eens lief te willen hebben. Vaak bevind je je in deze destructieve onevenwichtigheid zonder dat je dit echt bewust bent. Vanuit deze houding smoor je mogelijke relaties al in de kiem, terwijl die heel zinvol zouden kunnen worden,.

We hebben het al vaker gehad over je houdingen, je vermogen om te geven en te ontvangen. Als jij degene bent die niet in staat is lief te hebben en liefde te ontvangen, weet je, omdat je op dit pad bent, wat je eraan moet doen. zelf tot je je bewust bent van, en begrijpt, wat er in jou aan de hand is. Maar als het de ander is die met dit onvermogen zit, raak je verward. Door dit nieuwe begrip leer je misschien het probleem te onderkennen. Je leert nu niet alleen jezelf af te vragen of je wel kunt geven en ontvangen, maar ook of die ander daar toe in staat is. Omdat je je bewust bent van het belang om dit aan te voelen, word je gevoelig voor het signaal en draaf je niet blind door enkel omdat je het wilt. Je leert achter de woorden te lezen, tekens en signalen te vertalen en waar te nemen wat er in de ander omgaat, zelfs als die zich daar zelf niet van bewust is.

Deze woorden zijn vooral bedoeld voor de vrienden die zich niet zo gauw terugtrekken, die graag geven en een relatie aangaan en zich hierin toch voortdurend geblokkeerd voelen omdat de persoon van hun keuze op de een of andere reden niet bereid is de sterke, eisende kracht die van hen uitgaat, tot zich toe te laten. Als je maar iets minder defensief was, met iets minder eigenzinnigheid, je minder zorgen maakte over de frustratie van je onmiddellijke wens of je afwijzing, zou je de nobelheid van geest ontwikkelen om het onvermogen van de

ander te respecteren, zelfs al is het ‘ziek’. Dit zou tot een menselijke relatie leiden, terwijl je inhalige, egocentrische geven relaties vernietigt.

Laat de ander vrij, laat hem anders reageren dan jij wilt. Om tal van redenen wordt je leven rijker. Niet alleen omdat je relaties aan betekenis winnen, maar ook omdat je minder afhankelijk wordt van je eigen wil. Je kunt de ander dan loslaten en toch om elkaar geven en elkaar respecteren, zelfs als je weet hebt van dit onvermogen. Of je dat nu ziek noemt of onvolwassen, maakt niets uit. Je kunt best gelijk hebben, maar je ontzegt de ander een recht dat je wel voor jezelf opeist. Observeer je houding diep van binnen en je neigingen in dit opzicht. Bekijk het vanuit dit gezichtspunt en geleidelijk zul je je ervan bewust worden waarom je jezelf er zo instort. Je zult het dan niet meer als iets goeds beschouwen waarvoor je onrechtvaardig door het leven bestraft wordt, maar je zult er de innerlijke zelfzuchtigheid en hebzucht van inzien. Terwijl je op deze wijze rustig bezig bent, groei je automatisch, ook op dit gebied. Tevens ontwikkel je het fatsoen - als ik dat woord mag gebruiken - om de ander zijn eigen manier van leven te laten en hem te respecteren. Je bent dan zo ruimhartig en nobel van geest om een stapje terug te doen en het zo te laten en raakt daardoor zuiverder afgestemd op de behoeftes van de ander - of hij nu openstaat voor meer dan je geeft of voor minder dan je wilt geven. Als dit gebeurt, zonder minachting en wrok naar die ander of naar jezelf, zonder twijfel aan jezelf en zonder jezelf kleiner te maken dan je bent, dan ben je inderdaad gegroeid. Als aan je wil niet voldaan wordt, kan dat op een oppervlakkig niveau van je bestaan misschien heel volwassen geaccepteerd worden. Maar accepteer je het ook als het de diepere lagen van je persoonlijkheid raakt? Vraag jezelf dit af en kijk heel goed naar wat je te zien krijgt van jezelf, als je die onthulling wenst te accepteren.

Als je op deze manier groeit, geef je niet iets kostbaars op waar je naar hunkert; het lijkt alleen maar zo, maar het enige wat je opgeeft is je onmiddellijke wil. Daardoor word je juist rijker en ik bedoel niet alleen rijker in de geest, in volwassenheid, in zelfvertrouwen en zelfrespect, maar rijker ook in je uiterlijke leven wat betreft je menselijke relaties. Maar ik waarschuw je nog eens: als je nog niet in staat bent op deze volwassen manier te voelen, forceer dan niets. Dan kun je beter naar jezelf kijken met die sterke, eisende kracht die je uitstraalt en met je reactie als deze kracht wordt afgeweerd. Kijk wat er allemaal gebeurt,

ervaar het zonder jezelf te veroordelen. Dat is de enige weg, zoals ik keer op keer heb gezegd. *Geluk en liefde kun je niet via een wilsproces bereiken*. Die komen naar je toe als je jezelf blijft observeren zonder te oordelen over wat goed is of slecht, juist of verkeerd.

Maar misschien ben jij wel zo iemand die te bang is om lief te hebben. Te teruggetrokken. Durf je nooit eens uit te reiken de wereld in en relaties aan te gaan en verberg je je in een hoekje als er een hand naar je uitgestoken wordt, als er liefde naar je toekomt. Kan het zijn dat je het in je angst niet eens herkent als het komt om toch maar geen last te hoeven hebben van het schuldgevoel dat je datgene afwijst waar je ook zo naar hunkert. Of ben je zo iemand die alsmaar klaarstaat om te geven, ruimhartig, misschien wel té ruimhartig omdat je vanuit jouw behoeftes en mogelijk ook vanuit kinderlijke hebzucht, je niets van die ander aantrekt? Neem je even ontspannen afstand en kijk je rustig naar die ander? Heb je misschien van allebei wat? Bekijk jezelf eens zo. Als je dat doet en je beetje bij beetje meer van jezelf bewust wordt, ontwikkelt zich je gevoeligheid voor de behoeftes van de ander. Je voelt dan dat de ander best wel wat wil krijgen van jou, maar misschien niet op dit moment of op deze manier. Misschien is het voor hem gemakkelijker om uit z'n schulp te kruipen als hij niet met zo'n eisende, zo'n overweldigende liefdeskracht geconfronteerd wordt. Maar al te vaak bestaan beide misvormingen tegelijk in je. Van de ene kant kan een krachtige claim je zelf beangstigen. Maar als die er niet is, dan straal je die claim zelf uit, zonder echt te kunnen zien wat je wordt aangeboden.

Laten we nu eens kijken naar de wil. We hebben het er vaker vanuit zeer verschillende gezichtspunten over gehad.[1] De eigen wil, de uiterlijke en de innerlijke wil, verschillende uitingen van gezonde en ongezonde wilskracht. Laten we een paar van die negatieve uitingen en de redenen waarom de wil niet goed functioneert maar eens bekijken om alles weer op een rijtje te krijgen en jullie wat meer helderheid te verschaffen.

1. *Als je je niet bewust bent van wat je wilt*, moet dat wel een negatief gevolg hebben, zelfs als wat je wilt op zich gezond en productief is. Waarom? Niet vanwege het verlangen op zich, maar omdat je het om de een of andere reden nodig hebt gevonden dat verlangen weg te

[1] Lezing 64 'Uiterlijke en innerlijke wil; misvattingen over egoïsme' (Noot vertaler)

stoppen. Dát veroorzaakt een negatieve gezindheid. Een dergelijke onbewustheid, die ééns welbewust is geweest, komt in feite neer op zelfbedrog. Je wilt iets. Maar je voelt dat het niet goed is wat je wilt, dus probeer je te geloven dat je het niet wilt. Uiterlijk doe je voor jezelf en voor de wereld alsof je niet wilt wat je innerlijk wél wilt. Dat is dus 'doen alsof', zelfbedrog. En dit zelfbedrog veroorzaakt het destructieve resultaat; en niet het verlangen zelf of dat nu moreel acceptabel is of niet. Het gebroken bewustzijn en alles wat daarbij hoort, is daarvoor verantwoordelijk. Dus wil je niet wat je wilt. Tot die ontdekking zijn velen van jullie al gekomen. Je bent zo onzeker van jezelf en van je eigen recht dat je onderdrukt en uiteindelijk onderdruk je je vermogen iets te willen, je wilskracht. Je kunt het zo transformeren dat het in de vorm van een compromis terugkomt, maar deze onzuiverheid veroorzaakt een dikke mist in je psyche, een ongezond klimaat en dat blokkeert je levensuitingen. Als het een ongezond verlangen is, kun je er niet mee omgaan omdat je geen weet meer hebt van het bestaan ervan. Maar het kan heel goed een uiterst gezond verlangen zijn, dat je niet tot je bewustzijn toelaat omdat je wilt voldoen aan de normen die je zijn opgelegd door de samenleving, door de publieke opinie, of door wat dan ook. Zo kun je jezelf dwingen tot iets wat ver beneden de maat is van je eigen wil, de wil van je ware zelf. En de reden daarvoor is uitsluitend negatief: het gebrek aan moed om jezelf te zijn, de overdreven behoefte om aardig gevonden te worden en zo zou ik nog wel een aantal redenen kunnen noemen die je bekend zijn uit vorige lezingen en uit je werk. Zo wordt een productief verlangen dus onproductief, soms zelfs destructief, als je er je niet bewust van bent.

2. Een andere reden waarom wilskracht of het vermogen om iets te willen onproductief wordt, is dat *je gespleten bent in het bepalen van je koers*. Daar hoef ik niet verder op in te gaan. We hebben dat al uitvoerig besproken. Als je verlangen deels de ene kant opgaat en deels een andere, is het resultaat heel negatief. Je wordt belemmerd in je pogen en je wordt geconfronteerd met falen en frustratie. Vaak geloof je ten onrechte dat hier moralistische redenen achter zitten, maar dat is niet zo. Beide kanten kunnen moreel verantwoord zijn, maar het feit dat je het er in jezelf niet over eens bent, veroorzaakt wat je onbewust als straf kunt ondergaan.

3. Zoals ik al eerder in deze lezing heb gezegd, wordt je wil ook geneutraliseerd als die te sterk is en de obstakels negeert en de instelling van anderen niet respecteert; als *je geen rekening houdt met*

de werkelijkheid van de ander, of die je nu welkom is en door jou verlangd wordt of niet. Als de kracht van de wil groter is dan de werkelijke situatie vraagt, schiet je je doel voorbij.

4. Als je berust en je terugtrekt, *als je apathisch wordt en te angstig bent om een zinvol leven te leiden*; als je niet durft wat noodzakelijk is om zo'n zinvol leven voor jezelf te creëren maar op een autoriteit wacht die het jou moet geven, dan verlam je je wilskracht en je vermogen iets te willen.

Elk van deze vier aspecten belemmert een gezond, ontspannen, voortdurende stroom van je wil en daardoor van je vermogen om iets te willen. Ook dit is weer een onderwerp dat zoveel verwarring schept omdat je geneigd bent iets als juist of verkeerd, als goed of slecht te beschouwen. Er zijn ook zo veel theorieën: spirituele, religieuze, filosofische en psychologische. Zo is er een stroming die zegt dat je niet op resultaat uit moet zijn als je vrede zoekt. Je moet alle wilskracht laten varen. Je moet loslaten. Een andere stroming zegt dat er zonder wilskracht geen leven, geen vervulling kan zijn. Besef je niet, vrienden, dat beide van deze schijnbaar tegenovergestelde visies wáár zijn en dat beide fout kunnen zijn? Zo vaak heb ik jullie dergelijke verwarrende situaties laten zien, waar tegenovergestelde gezichtspunten beide zowel goed als destructief en onproductief kunnen zijn.[1]

Als jouw wilskracht onder een van de categorieën valt die ik genoemd heb, geforceerd, geleid door onvolwassen motieven, onbewust, gespleten, dwangmatig en te gretig, dan is het heel juist om te zeggen: laat maar los, laat je eigen wil los. Zoek de één makende krachten die onder de splitsing van je wil liggen, zodat er geleidelijk weer één stroom kan ontstaan. Van de andere kant: hoe kun je groeien als je wil totaal niet functioneert, of onvoldoende? Je hebt de wil nodig om te groeien, te leven, lief te hebben. En op een ander niveau juist weer niet. Zoals ik al eerder heb gezegd, kun je je directe wilskracht niet aanwenden om jezelf iets te laten voelen wat je niet voelt, zelfs al zou je dat verlangen. Maar je hebt je wil wel nodig om jezelf in alle eerlijkheid en zonder zelfbedrog onder ogen te zien - dan groeit automatisch je vermogen om lief te hebben en te leven.

Als je echt verlangt naar goede relaties, moet je ze willen, zonder iets

[1] Later samengevat in lezing 164 'Andere aspecten van polariteit; egoïsme' (Noot vertaler)

te forceren en zonder onmiddellijk resultaat te verwachten. Je moet niet uit zijn op een bepaald resultaat dat aan tijd gebonden is en in zijn soort beperkt door jouw eigen keuze. In relaties spelen anderen mee en ook met hen moet rekening gehouden worden, niet alleen met jou. Als je dat niet doet, maak je de relatie onmogelijk. Of je dat nu op een uiterlijke en duidelijke manier doet of met verborgen, emotionele intenties en houdingen, maakt geen enkel verschil. De laatste manier is alleen moeilijker te achterhalen. Dit wijst dus op de juiste combinatie van verlangen en willen terwijl je loslaat. Het betekent dat *de eigen wil* verdwijnt terwijl *de goede wil* blijft. Deze goede wil moet verzorgd worden, steeds weer opnieuw. Daarbij laat je je eigenzinnigheid los door ruimte te geven aan tijd en aan de manier waarop. Daarmee kweek je een bewustzijn van je eigen verwarrende stromingen én van de behoeftes en wensen van de ander, terwijl je nauwlettend elke verandering blijft volgen, want niets dat leeft, blijft steeds hetzelfde. Alleen een vrije geest kan voldoende alert en ontspannen zijn om de stroom te volgen van voortdurend veranderende omstandigheden die uitgaat van anderen, van jezelf en/of van het leven. Om dat te kunnen doen, moet je gezonde wil functioneren. Je kunt niet willoos zijn maar je kunt het ook niet met de rigide beperkingen van de eigen wil die alles tot in détail regelt. Dit geeft het verschil wel aan tussen de uiterlijke en de innerlijke wil. De innerlijke wil komt uit je ware zelf, dat inherent vrij is. Als je het die vrijheid gunt, vallen ook de beperkingen van de eigen wil weg.

Zonder wilskracht kan er inderdaad geen leven en geen groei zijn. Als je jezelf en je mogelijkheden wilt vervullen, is de uiterlijke, geforceerde wil vaak een belemmering. Maar aan de innerlijke wil moet gewerkt worden, opdat op een indirecte manier tot die vervulling kan worden gekomen, zoals zo vaak nodig is. De directe benadering is bewustzijn en dat komt niet vanzelf. Het vraagt je ontspannen willen. Als dat willen gekoppeld is aan een moraliserend oordelen, wordt het destructief omdat de waarheid niet meer toegankelijk is. Als het willen uitstijgt boven je neiging om te moraliseren en meer gericht wordt op wat wáár is dan op wat juist is, brengt dat willen de waarheid - en daarmee liefde.

Op elk gebied van je leven waar je je mogelijkheden hebt waargemaakt en een bepaalde vervulling hebt ervaren, heb je je wil voortdurend moeten vernieuwen. Kijk maar eens terug en je zult het zien. Toch moet dit willen zo vrij zijn dat het niet tot in elk détail voortdurend uit

is op het hoe en het wanneer, en op jouw specifieke manier. In alles wat je verlangt, moet het willen aangekweekt worden, steeds weer, maar ontspannen, ruimhartig, niet door het in te kaderen binnen jouw beperkte denkbeelden, niet door dit succes of die relatie te willen. Want dan leg je jezelf weer aan banden, of je je dat nu bewust bent of niet. Het werken aan je innerlijke wil - of het nu is om te groeien, om meer zelfbewustzijn te bereiken, om een mogelijkheid waar te maken of om tot een zinvolle relatie te komen – moet plaats vinden met de bedoeling het geheel te dienen. Maar het moet in de onderdelen flexibel zijn, zich aanpassen aan de voortdurend wisselende omstandigheden en bijbehorende factoren er omheen. Vanuit die instelling heb je vrijheid van geest om de verschillende levenskrachten die uit je ware zelf en vanuit de ander komen, op een harmonieuze manier te laten werken.

Nu, vrienden, moeten jullie deze woorden bestuderen. En als ik zeg bestuderen, bedoel ik dat niet zo zeer om tot een intellectueel begrip te komen. Zoals ik steeds weer heb gezegd belet een te groot intellectueel begrip vaak een innerlijk begrijpen, en daarmee groei. Probeer deze woorden met je meest innerlijke zelf op te nemen. Probeer niet aan dit alles te voldoen. Kijk liever waar je er van afwijkt, zie dat je het doet, wanneer en hoe, zonder te oordelen of jezelf te dwingen ogenblikkelijk anders te zijn. Zie het alleen maar. Als je doorgaat in jouw persoonlijke werk op dit pad, kom je met deze benadering tot een nog dieper begrip. Je gaat jezelf beter begrijpen en daardoor ook anderen en het leven grondiger doorzien.
Zijn er over dit onderwerp nog vragen?”

VRAAG: Kan dit dwangmatig teveel geven tot sadisme leiden? En is het - van de andere kant - niet de typische wortel van het missiewerk?

“Wat de eerste vraag betreft: het zou al te eenvoudig zijn en ook niet juist om te zeggen dat het tot sadisme leidt. Nee. Maar omdat in de innerlijke geest alles met alles te maken heeft, zou je soms een schakel kunnen vinden. Maar op dezelfde manier zou het verbonden kunnen zijn met masochisme. Zowel sadisme als masochisme - alleen maar twee verschillende kanten van dezelfde medaille, zoals je weet - worden niet door één maar door vele facetten van de menselijke ziel bepaald en voortgebracht. Maar om nu te zeggen dat het uit dit ene aspect voortkomt, of ernaar leidt - of uit welk aspect dan ook - is erg misleidend.

Wat je tweede vraag betreft: daar zit iets waars in. Als iemand een ander iets wil opdringen, of het nu liefde is of een geloof, komt dat uit eigenzinnigheid voort. Hij moet geven wat hij te bieden heeft. Ik zal niet zeggen dat iedere missionaris persé die neiging vertoont maar bij velen kan dat het geval zijn. Als je liefde of bevrijding te bieden hebt, vraagt dat de wijsheid om te kunnen accepteren dat je eigen verlangen en ideeën niet welkom bij de ander hoeven te zijn. Het vraagt meer volwassenheid en wijsheid dan de meeste mensen eigen is en bovenal meer zelfbewustzijn om de ander vrij te laten, zelfs in z'n onvolmaaktheid. Wat doctrines betreft, leerstellingen: hoe mooi een leer ook klinkt, niets verminkt de geest en de ziel méér dan een opgelegde leer, zelfs een juiste. Ik heb het hier al veel over gehad maar ik kan niet genoeg benadrukken dat innerlijke groei en vrijheid alleen tot stand komen waar je jezelf bent. Door een pad als dit te gaan ervaar je van binnen wat sommige leerstellingen je in woorden kunnen leren. Dat is het enige geloof dat echt en oprecht is en groei bevordert."

VRAAG: Toen u het over de wil achter de liefde had, zei u dat die gevoed wordt door een verlangen, door een wens. Maar wordt dat willen ook niet gevoed door ervaring en beoordeling? Ik vraag dit omdat, als je over liefde praat, hoe zit dat dan als mensen elkaar emotioneel niet verdragen?

"Natuurlijk wordt de wil ook bepaald door ervaringen; niet alleen door je innerlijke verlangens maar ook door je ervaringen. En ook door wat je hebt geleerd. Het is belangrijk om te kunnen bepalen wat wat is, welke je echte behoefte van dit moment is. Zelfs als die behoefte kinderlijk is en onvolwassen, is het beter voor je om die kinderlijke behoefte maar te erkennen. Wat niet betekent dat je er ook persé naar moet handelen, je hoeft hem alleen maar te erkennen. Wees je er volledig van bewust dat hij er is. Zo transformeer je de behoefte in een willen. Een oprechte behoefte, omgezet in een willen, is - zelfs als dat onvolmaakt en onvolwassen is - gezonder dan een volwassen en gezond willen dat van buitenaf is opgelegd, bepaald door invloeden van je opvoeding en door de meningen van anderen, die jij om wat voor reden ook hebt overgenomen. Dit laatste is de zelfvervreemding waar we het al zo vaak over gehad hebben. Zelfs je eigen persoonlijke ervaringen uit het verleden kunnen misleidend zijn. Die ervaringen zijn bepaald door je patronen, je beelden, je vooropgezette ideeën. Dit beperkte bereik van je ervaringen én je vooringenomen kijk erop, brengen je niet de vrijheid van de werkelijkheid. Dit alles kan je in de

weg staan als je nieuw en fris het leven tegemoet wilt treden om daarmee echt je horizon te verbreden en je vermogen om het leven zo volledig mogelijk te ervaren. Maar als je op elk moment trouw bent aan jezelf - hoe onvolmaakt dit zelf ook moge zijn - dan bevrijden deze spontaniteit en dit weten van hoe je werkelijk bent en wat je wilt je van de ketenen van beperktheid, van vooringenomenheid, van een enge starre kijk op de dingen, wat allemaal het gevolg is als je jezelf niet onder ogen wilt zien.

Als je je willen manipuleert naar wat jij denkt of weet dat goed is, of zelfs maar naar je eigen beperkte ervaringen uit het verleden, verlam je de spontaniteit van je ware zelf. Zelfs als de ware jij iets onproductiefs wil en je erkent dit - zonder persé tot daden over te gaan - is dat zo veel gezonder dan iets te willen dat niet uit jou komt. Als je willen bepaald wordt door angst, kom je zelfs niet toe aan het echte verlangen of de behoefte die erachter zit. Als je je willen bepaalt door iets dat van buitenaf opgelegd is en dat niet door je nog kinderlijke emoties ervaren wordt, staan je veel grotere problemen te wachten dan wanneer je het opgelegde afwijst. Alleen dan ga je door het kinderlijke heen en kom je in het gebied van je wezen waar juist deze kinderlijkheid de zielskrachten ontvangt die het mogelijk maken van binnen uit te groeien.

Wat betreft de vraag over mensen die elkaar emotioneel niet verdragen, begrijp ik niet goed wat je nu precies wilt weten."

VRAAG: Als mijn kinderlijke verlangen en mijn liefde en mijn willen gericht zijn op een relatie met iemand waarmee dat niet mogelijk is, dan is de hele zaak toch verkeerd, als zo'n woord tenminste uitdrukt wat ik bedoel?

"Als je werkelijk begreep wat ik in deze lezing zeg, is je vraag al beantwoord. Als het onmogelijk is, als een dergelijk probleem opdoemt, is dat juist omdat het willen - of van de een, of misschien van beiden - zich forceert tot een relatie die niet past bij deze specifieke personen. Een ander soort relatie zou kunnen, maar de sterke wilskracht duwt de werkelijkheid opzij. Dat wat er is, wordt niet gezien omdat het niet gezien wenst te worden. De werkelijkheid moet zich maar aanpassen aan wat jij wenst. Daardoor ontstaan dergelijke problemen."

VRAAG: Ik zou u graag wat vragen over mijn kleinzoontje. Hij leeft voortdurend in angst. Daardoor is hij ook voortdurend ziek. Hij is bang dat degenen waar hij van houdt, ál degenen waar hij van houdt, als vijanden tegenover elkaar staan. En als hij van de een houdt, trekt de ander zich terug. Zo wordt hij voortdurend innerlijk verscheurd. Weet u misschien een oplossing?

"Alles wat ik erover kan zeggen, weten jullie al. Maar ik zal toch proberen te helpen. Allereerst zullen jullie allemaal onder ogen moeten zien dat het klopt waar hij bang voor is. Het is geen inbeelding, geen fantasie van hem. Als je dit feit volledig onder ogen ziet en het niet alleen oppervlakkig erkent, zal dat bewustzijn van jullie kant al een helend effect hebben, niet alleen op hem, maar op alle betrokkenen. Als je dit feit volledig onder ogen ziet, kom je bij het probleem van je eigen schuld. Je moet je volledig bewust worden van die schuld. Een dergelijk bewustzijn brengt helder de vraag naar voren: "Heb ik door mijn eigen onvolmaaktheid een innerlijk probleem bij dit kind veroorzaakt? Hoe kan ik daar mee leven?" Onbewust weet je van deze beklemmende vraag en je deinst ervoor terug, weigert die onder ogen te zien, waardoor je steeds dwingender wordt in het willen uitschakelen van deze destructieve gevoelens die duidelijk verantwoordelijk zijn voor de angst van het kind; je gaat steeds dwingender voelen wat je niet echt voelt. Dit versterkt weer het probleem in hem en in jullie allemaal. Het versterkt de angst en schuld alom.

Als je echter onder ogen ziet wat je voelt en het helemaal begrijpt door tot op de wortels te gaan, wat alleen kan zonder schuldgevoel en zonder jezelf of anderen te veroordelen - dan begin je de sfeer te veranderen, lang zelfs voor je in staat bent anders te voelen. Dit moet hem helpen. 0, je kunt hem veel vertellen en hij heeft een ongewoon groot begrip op dit gebied. Maar wat je hem vertelt, kan pas helpen als jij onder ogen ziet wat er echt aan de hand is, zonder tegenover wie dan ook te moraliseren, maar door alleen je onvolwassenheid te accepteren en er daardoor meer over te leren. Dat zal de gespannen sfeer verlichten die de oorzaak is van zijn angst. De spanning komt meer voort uit jouw dwangmatig streven om iets te zijn wat je nog niet kunt, omdat je nog niet helemaal tot op de wortels bent gegaan. Accepteer dat je eigen groei een langzaam proces is. Laat de dwang en het ongeduld schieten en de onvolmaakte vijandige gevoelens zullen minder schadelijk blijken dan de dwang om ze te overwinnen.

In een dergelijke geestesgesteldheid beseffen jullie allemaal dat ook hij zijn onopgeloste problemen in dit leven heeft meegebracht, net zoals jullie. De omgeving brengt alleen maar naar buiten wat er al is. Die kan niets naar buiten brengen wat er gewoon niet is. Hij moet zijn probleem doorleven zoals jij die van jou. Jouw onvolmaakte ouders en de omstandigheden van je omgeving hebben de problemen simpelweg naar buiten gebracht. Maar deze waarheid kan alleen maar een persoonlijke ervaring worden als en wanneer je je haast laat schieten, je gebrek aan zelfacceptatie, je afhankelijkheid om te voldoen aan de morele normen van anderen en zo waardering te krijgen, je schuldgevoel en je angst laat varen. Tot dan kun je hem helpen door rustig door te gaan met dit werken aan zelfbewustzijn en zelfacceptatie. Jullie weten dit allemaal, maar het wordt zo vaak niet toegepast op de kleine gevoelens en emoties van alledag, die je laat wegebben zonder je bewust te worden van hun bestaan en daardoor uiteindelijk van hun diepere betekenis. Dit zal het je mogelijk maken het effect waar te nemen dat je op elkaar hebt - en wat dit betreft hebt jullie allemaal nog maar een beperkt inzicht. Dat is iets waar je nog geen aandacht aan hebt geschonken. Niet echt."

VRAAG: Bedoelt u mij persoonlijk? Of ons allemaal?

"In ieder geval jou en je dochter die dit werk van zelfonderzoek doen. Beiden zijn jullie er in je ontdekkingen over jezelf achter gekomen dat waar je kleinzoon bang voor is, echt zo is. Je bent doorgegaan in dit patroon, in het loyaliteitsconflict. Nu weet je niet alleen dat dit zo is, maar tot op zekere hoogte ook waarom en dat is een enorme vooruitgang. Maar je begrijpt nog niet wat voor effect dit heeft op anderen, of je ervaart het nog niet, of bent er nog niet gevoelig voor dat dit begrip ook het kind helpt. Begrip, zonder te moraliseren."

VRAAG: Is er zoiets als numerologie, dat bepaalde nummers gunstig zijn en andere niet?

"Dit soort zaken moet ik sterk afraden. Heel sterk."

VRAAG: Is het volgens het plan van de natuur dat een kind een reactie ontwikkelt, een neurose tegen een of beide ouders, hoe goed of aardig die ouders ook zijn?

"Zeer beslist niet, nee. Dit is weer eens een totaal misverstand over de

mens en het leven. De oorzaak ligt bij de mens. Bepaalde kinderen leven in de beste en gunstigste omstandigheden en ontwikkelen toch een zogenaamde neurose, terwijl in andere gevallen de omstandigheden uitzonderlijk ongunstig kunnen zijn en er toch betrekkelijk geringe neuroses bestaan. We kunnen natuurlijk niet zeggen géén omdat geen mens er helemaal vrij van is. De enige manier om dit te begrijpen is te beseffen dat je niet éénmaal geboren wordt, maar je komt keer op keer terug, mét de problemen die nog niet zijn uitgewerkt. Het is niet de natuur die je die problemen bezorgde."

VRAAG: U hebt ons al eens verteld dat het hier op aarde gemakkelijker is om op dit pad te werken dan in de geesteswereld. Toch weten we dat onze geliefden zich daar ook ontwikkelen. Zij werken ook aan hun zelfverwerkelijking en worden geholpen door ons werk aan onszelf. Kunt u uitleggen hoe dit zit?

"Groei en zelfontwikkeling kunnen tot op zekere hoogte in iedere bestaanssfeer plaatsvinden. Maar waar de struikelblokken en blokkades het grootst zijn, daar kan groei het meeste effect sorteren, als de persoon in kwestie dat tenminste wenst. Zonder belemmeringen of obstakels komen de diep ingebedde problemen niet boven. Zij kunnen zich niet laten zien, daarom ben je je ze ook niet bewust. Zonder dat bewustzijn kun je ze niet ontgroeien. Dit alles heb ik al eerder uitgelegd. In de geestensfeer leef je zonder je fysieke lichaam een soort leven waarin materiële zaken geen belemmering kunnen vormen. Zonder dit obstakel kun je nog wel tot op zekere hoogte groeien en jezelf ontwikkelen, maar beslist niet in dezelfde mate. Materie is een voortdurende belemmering. Het is één weerstand. Over psychologische weerstand hebben we het gehad, maar dat is slechts één aspect, een specifiek klein stukje weerstand. Het leven op aarde, leven in de materie, is een voortdurende weerstand. Als je geen enkele weerstand zou kennen, kun je gewoon niet leven. Maar als je teveel weerstand zou bieden, verlam je jezelf naar de mate van je weerstand en als die mate een bepaalde grens overschrijdt, kun je ook niet leven. Het leven op aarde vereist een zeker evenwicht tussen niet teveel en niet te weinig weerstand. En datzelfde geldt voor wilskracht. Wilskracht is een kracht die de weerstand van de materie, de weerstand van splitsing kan overwinnen. Als de kracht te sterk is, werkt die in je nadeel en als hij te zwak is, kom je niet voldoende door de weerstand van de materie heen. In feite kun je dankzij weerstand veel sneller groeien. Door te leren hoe

je ermee omgaat, ontwikkel je innerlijk precies de juiste maat, het geëigende evenwicht. Ik hoef jullie niet te vertellen dat dit niet geleerd kan worden in regels en wetten en dogma's die je met je hersens opneemt. Het is een innerlijk gevoel dat je ontwikkelt door bijvoorbeeld het werk wat je op dit moment doet. Het is intuïtieve kennis, niet kennis van buitenaf. Je groeit in de juiste stroom van precies de hoeveelheid weerstand die je nodig hebt. Die is niet voor iedereen hetzelfde.

Ieder mens heeft een persoonlijke intonatie, of frequentie, de totale optelsom van zijn hele leven, uiterlijk en innerlijk. Afgestemd op die persoonlijke vibratie moet de weerstand als het ware aansluiten op de algehele weerstand van de materie. In de mate dat je productief en harmonieus leeft, is je vibratie in harmonie met de algehele weerstand van de materie. Dat is waarom ontwikkeling op aarde zo veel sneller gaat.

Wees gezegend ieder van jullie. Mogen deze woorden weer een weerklank vinden in jullie meest innerlijke wezen. Mogen ze vrucht dragen voor jou, misschien niet meteen, misschien pas in de komende maanden of zelfs jaren, als je in je werk van zelfontdekking op het punt komt waar je echt begrijpt wat ik je vanavond verteld heb.

Wees in vrede, vrienden, wees in God.

Deze lezing werd gegeven via Eva Pierrakos in 1962
Oorspronkelijk uitgegeven door Center for the Living Force, Phoenicia,(N.Y.) onder de titel: 'Harm of Too Much Love Giving; Constructive and Destructive Will Force'.
Vertaling door Ernst Winkler in 1990; herzien in 1999 door Marije Mol.
© Stichting Gemeenschap het Pad. Uitgave 2009